

สารจากบรรณาธิการ

เดือนตุลาคม เริ่มปีงบประมาณ 2567 ด้วยความชุ่มฉ่ำ ด้วยสภาพอากาศที่มีฝนตกชุก ความชื้นสัมพัทธ์สูง จึงขอให้เฝ้าระวังการระบาดของโรคและแมลงศัตรูพืช ได้แก่ เพลี้ยกระโดดสีน้ำตาล โรคไหม้ในข้าว หนอนกระทู้ข้าวโพดลายจุด โรคใบด่างมันสำปะหลัง เพลี้ยแป้งในมันสำปะหลัง โรคใบร่วงยางพารา และโรครากเน่าโคนเน่าในไม้ผล

ข่าวสารวิชาการ กอป. ฉบับนี้ คณะทำงานได้จัดทำข้อมูลวิชาการ เพื่อเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ ประกอบด้วย คำแนะนำในการป้องกันกำจัดเพลี้ยกระโดดสีน้ำตาลซึ่งพบการระบาดมากในช่วงระยะข้าวแตกกอถึงระยะออกรวง พร้อมทำความรู้จักกับ “แมลงข้างปึกไส” แมลงที่มีประโยชน์สามารถกินศัตรูพืชที่สำคัญทางเศรษฐกิจได้ เช่น เพลี้ยอ่อน เพลี้ยแป้ง การสังเกตอาการผิดปกติของพืชที่เกิดจากการขาดธาตุอาหาร รวมถึงวิธีการสลับยาป้องกันกำจัดศัตรูพืช เพื่อป้องกันการดื้อยา และผลศึกษาจากแปลงเรียนรู้ การใช้เทคโนโลยีด้านการจัดการดินปุ๋ยในปาล์ม น้ำมันของศูนย์จัดการดินปุ๋ยชุมชนตำบลละหาร อำเภอยิ่งอ จังหวัดนราธิวาส

คณะทำงานวิชาการ กอป.หวังว่าเนื้อหาสาระในฉบับนี้ช่วยให้ข้อมูลในการเตือนการระบาดของ และความรู้ที่เป็นประโยชน์กับเจ้าหน้าที่และเกษตรกรทุกท่าน

ฝนตกอาจทำให้เหงา ถ้าติดตามข่าวสารจากเรา ไม่เหงาแน่นอนแล้วพบกันใหม่...

นางสาวนิริมา รัตติโชติ
ประธานคณะทำงานวิชาการ กอป.

คณะทำงาน :

นางจันทร์จรัส เกียรติทวีมั่นคง นางสาวปวิณา คนยงค์ นางชิตชนก ไชยพงษ์
นางสาวอรนาฏ โคกเย็น นางสาวสุดารัตน์ แซ่มช้อย นางสาวสุภาพ ปิ่นแก้ว
นางสาวกานต์เอื้อ ชูช่วย นางสาวปวิณา เดชคอบุดร และนางสาวจันทิมา ยิ้มยง

เตือนเฝ้าระวังศัตรูพืช ประจำเดือนตุลาคม 2566

ภาคเหนือ

- ข้าว **ระวัง** เพลี้ยกระโดดสีน้ำตาล เพลี้ยกระโดดหลังขาว โรคไหม้ข้าว
- ข้าวโพด **ระวัง** หนอนกระทู้ข้าวโพดลายจุด เพลี้ยอ่อน โรคราสนิม
- ไม้ผล **ระวัง** เพลี้ยแป้ง โรคราคน้ำโคนเน่า โรคหวาดำ โรคราน้ำปิ้ง
- ผัก **ระวัง** หนอนคืบกะหล่ำ ค้างคาวคืบคอกในพืชตระกูลกะหล่ำ

ภาคกลาง

- ข้าว **ระวัง** เพลี้ยกระโดดสีน้ำตาล หนอนทอใบข้าว โรคใบไหม้
- อ้อย **ระวัง** ค้างคาวทอช่อดอกรอ อ้อยโรคใบขาวอ้อย โรคเสี้ยนค้ำ
- มะพร้าว **ระวัง** หนอนทอหัวค้ำ แมลงค้ำหนาม ค้างคาว
- ผัก **ระวัง** หนอนกระทู้ผัก หนอนใยผัก ค้างคาวคืบคอก เพลี้ยไฟ เพลี้ยอ่อน โรคเน่าและในพืชตระกูลกะหล่ำ

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

- ข้าว **ระวัง** เพลี้ยกระโดดสีน้ำตาล หนอนทอใบข้าว แมลงห้ำ แมลงงิ้ง โรคไหม้ข้าว โรคขอบใบแห้ง โรคใบขีดโปร่งแสง
- มันสำปะหลัง **ระวัง** เพลี้ยแป้งมันสำปะหลัง เพลี้ยหอย โรคใบค่าง โรคใบไหม้
- อ้อย **ระวัง** ค้างคาวทอช่อดอกรอ โรคใบขาวอ้อย โรคเหี่ยวน้ำตาล โรคเสี้ยนค้ำ

ภาคตะวันออก

- มันสำปะหลัง **ระวัง** เพลี้ยแป้งมันสำปะหลัง แมลงห้ำขาวยาลูบ โรคใบค่าง
- ไม้ผล **ระวัง** เพลี้ยแป้ง เพลี้ยไฟ หนอนเจาะดอก โรคใบขีด โรคราคน้ำโคนเน่า
- มะพร้าว **ระวัง** หนอนทอหัวค้ำ แมลงค้ำหนาม ค้างคาว ค้างคาว ไรสีขามะพร้าว
- ยางพารา **ระวัง** โรคใบร่วงชนิดใหม่ของยางพารา โรคใบร่วง โรคราขาว โรคเสี้ยนค้ำ

ภาคใต้

- ไม้ผล **ระวัง** เพลี้ยแป้ง หนอนกินใบ โรคราคน้ำโคนเน่า โรคใบขีด
- มะพร้าว **ระวัง** หนอนทอหัวค้ำ แมลงค้ำหนาม ค้างคาว ค้างคาว
- ยางพารา **ระวัง** โรคใบร่วงชนิดใหม่ของยางพารา โรคราขาว โรคเสี้ยนค้ำ
- ปาล์มน้ำมัน **ระวัง** หนอนปลอกเล็ก ค้างคาว โรคดำต้นเน่า โรคทะลายเน่า

ติดต่อ : สำนักงานเกษตรอำเภอ, สำนักงานเกษตรจังหวัด ใกล้เคียง
 จัดทำโดย : กลุ่มขยายการและเตือนการระบาดของศัตรูพืช กองส่งเสริมการอารักขาพืชและจัดการดินปุ๋ย กรมส่งเสริมการเกษตร / ข้อมูลสถานอากาศ : กรมอุตุนิยมวิทยา

คำแนะนำในการป้องกันกำจัดเพลี้ยกระโดดสีน้ำตาล

- เพลี้ยกระโดดสีน้ำตาล (Brown planthopper)
- ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Nilaparvata lugens* (Stal.)

รูปร่างลักษณะ

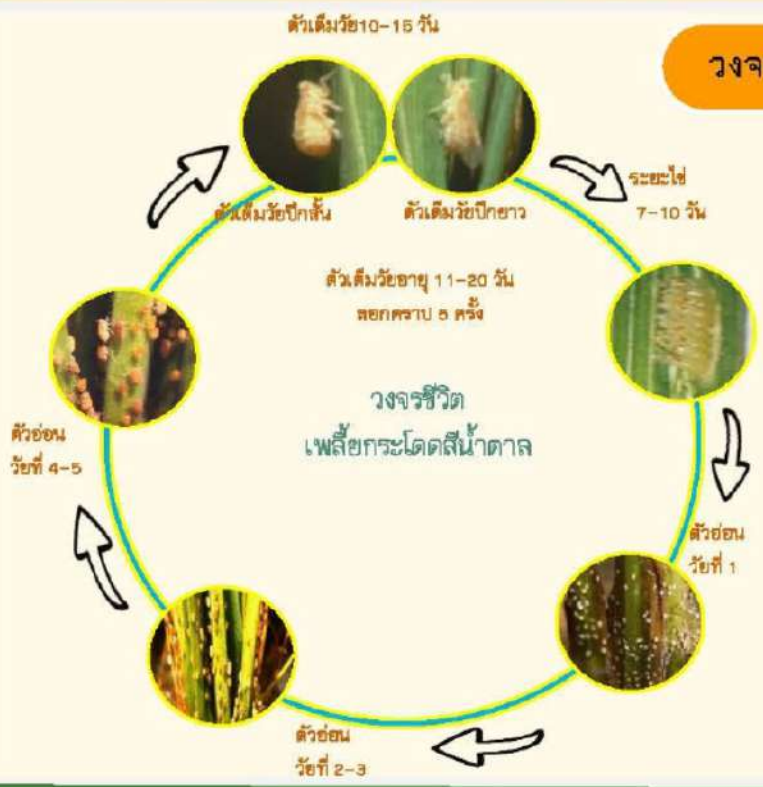
เพลี้ยกระโดดสีน้ำตาลเป็นแมลงปากดูด มีรูปร่าง 2 ลักษณะ คือ ชนิดปีกยาวและชนิดปีกสั้น ตัวเต็มวัยมีขนาดยาวประมาณ 3 มิลลิเมตร กว้าง 1 มิลลิเมตร ลำตัวมีสีน้ำตาลจนถึงสีน้ำตาลปนดำ ตัวเมียมีขนาดใหญ่กว่าตัวผู้ ตัวเต็มวัยมีชีวิตรประมาณ 2 สัปดาห์

ลักษณะการทำลาย

เพลี้ยกระโดดสีน้ำตาลทั้งตัวอ่อนและตัวเต็มวัย ทำลายข้าวโดยการดูดกินน้ำเลี้ยงจากเซลล์ท่อน้ำท่ออาหาร บริเวณโคนต้นข้าวระดับเหนือผิวน้ำ ทำให้ต้นข้าวมีอาการใบเหลืองแห้งลักษณะคล้ายถูกน้ำร้อนลวก แห้งตายเป็นหย่อมๆ เรียก "อาการไหม้" (hopperburn) โดยทั่วไปพบอาการไหม้ในระยะข้าวแตกกอถึงระยะออกรวง โดยสามารถทำลายข้าวได้ทุกระยะ พัฒนาและปรับตัวให้เหมาะกับสภาพแวดล้อมและอาหารได้ดี นอกจากนี้ยังเป็นพาหะนำเชื้อไวรัส โรคใบหงิก (rice ragged stunt) มาสู่ต้นข้าวทำให้ต้นข้าวมีอาการแคระแกร็น ต้นเตี้ยใบสีเขียวแคบและสันใบแก่ช้ากว่าปกติ ปลายใบบิด เป็นแกลิว และ ขอบใบแห้งฉีก

วงจรชีวิต

- ตัวเมียชนิดปีกยาววางไข่ได้ 100 ฟอง
- ตัวเมียชนิดปีกสั้นวางไข่ได้ 300 ฟอง
- ไข่วางเป็นกลุ่มเรียงแถวที่เส้นกลางใบหรือกาบใบ กลุ่มละประมาณ 8-10 ฟอง ซึ่งมองเห็นเป็นรอยขีดสีน้ำตาลตรงบริเวณที่วางไข่
- ไข่จะฟักเป็นตัวอ่อนภายใน 7 - 10 วัน
- ตัวอ่อนลอกคราบ 5 ครั้ง ภายในระยะเวลา 13 - 17 วัน เพื่อเป็นตัวเต็มวัย
- ตัวเมียมียายุเฉลี่ย 15 วัน
- ตัวผู้มียายุเฉลี่ยประมาณ 13 วัน

คำแนะนำในการป้องกันกำจัดเพลี้ยกระโดดสีน้ำตาล

การป้องกันกำจัด

- 1 หมั่นสำรวจแปลงอย่างสม่ำเสมอ
- 2 ไม่ใช้ปุ๋ยไนโตรเจนในปริมาณที่มากเกินไป เพราะจะทำให้ต้นข้าวอวบเหมาะแก่การเข้าทำลาย
- 3 ควบคุมระดับน้ำในนาข้าว โดยการระบายน้ำออกเป็นครั้งคราวแบบเปียกสลับแห้ง
- 4 อนุรักษ์ศัตรูธรรมชาติเพื่อใช้ควบคุมการระบาด เช่น มวนเขียวคุดไข่ แมงมุมสุนัขป่า ดัฟงกันกระดก แมลงปอเข็ม แมงมุมเขียวขาว เป็นต้น
- 5 ใช้เชื้อราบีบาเวอเรีย (เชื้อสด) อัตรา 1 กก. ต่อน้ำ 20 ลิตร พ่นในบริเวณที่พบเพลี้ยกระโดดสีน้ำตาลและควรพ่นในเวลาเย็น
- 6 ใช้สารเคมีในการกำจัด

สารเคมีที่แนะนำ

ข้าวระยะกล้าถึงแตกกอ (อายุ 30 - 45 วัน)	ข้าวระยะแตกกอเต็มที่	ข้าวระยะตั้งท้องถึงออกรวง
<ul style="list-style-type: none"> • บูโพรเฟซีน (Buprofezin) 10% WP อัตรา 25 กรัม • อีโทเฟนพรอกซ์ (Etofenprox) 10% EC อัตรา 20 มิลลิลิตร • บูโพรเฟซีน/ไอโซโพรคาร์บ (Buprofezin /Isoprocarb) 5%/20% WP อัตรา 50 กรัม 	<ul style="list-style-type: none"> • อีโทเฟนพรอกซ์ (Etofenprox) 10% EC อัตรา 20 มิลลิลิตร • คาร์โบซัลแฟน (Carbosulfan) 20% EC อัตรา 110 มิลลิลิตร • ไอโซโพรคาร์บ (Isoprocarb) 50% WP อัตรา 60 กรัม • ฟีนบูคาร์บ (Fenobucarb) 50% EC อัตรา 60 มิลลิลิตร 	<ul style="list-style-type: none"> • ไทอะมีโทแซม (Thiamethoxam) 25% WP อัตรา 2 กรัม • ไดโนทีฟูเรน (Dinotefuran) 10% WP อัตรา 15 กรัม • โคลโทอะนิดิน (Clothianidin) 16% SG อัตรา 6-9 กรัม • อีทิโพรล (Ethiprole) 10% SC อัตรา 40 มิลลิลิตร • คาร์โบซัลแฟน (Carbosulfan) 20% EC อัตรา 110 มิลลิลิตร

โดยเลือกใช้สารชนิดใดชนิดหนึ่งผสมน้ำ 20 ลิตร พ่นทุก 7 วัน และให้สลับกลุ่มสาร

สารเคมีที่ไม่แนะนำให้ใช้ในนาข้าว

สารเคมีที่ไม่แนะนำเนื่องจากจะทำให้เพลี้ยกระโดดสีน้ำตาลระบาดเพิ่มขึ้นเป็นสารกลุ่มไพรีทรอยด์สังเคราะห์ ได้แก่ แอลฟาไซเพอร์เมทริน ไซเพอร์เมทริน ไซแอลโทริน เดคาเมทริน เอสเฟนแวลอเรต เพอร์เมทริน ไตรอะโซฟอส ไชยาโนเฟนฟอส ไอโซซาโทออน ไพริดาเฟนโทออน ควินาลฟอส และเดตราคลอร์วินฟอส เป็นต้น

แมลงข้างปีกใส แมลงดีมีประโยชน์

แมลงข้างปีกใสทั่วไปเรียกว่า **Lacewings** หรือ **Green lacewings** เป็นแมลงตัวห้ำ อยู่ในวงศ์ Chrysopidae อันดับ Neuroptera เป็นแมลงตัวห้ำที่สำคัญชนิดหนึ่งที่สามารถกินศัตรูพืชที่สำคัญทางเศรษฐกิจได้หลายชนิด เช่น เพลี้ยอ่อน เพลี้ยหอย เพลี้ยแป้ง แมลงหวี่ขาว ไรศัตรูพืช รวมทั้งไข่ หนอนผีเสื้อและแมลงศัตรูพืชที่มีขนาดเล็ก ส่วนตัวเต็มวัยกินน้ำหวานเป็นอาหาร และบางครั้งที่มีพฤติกรรมเป็นตัวห้ำได้เช่นกัน ตัวเต็มวัยมักออกหากินเวลากลางคืน ในเวลากลางวันมักหลบใต้ใบพืช แมลงข้างปีกใสสามารถพบได้ทั่วไปในสภาพธรรมชาติ ทั้งในแปลงพืชผัก พืชไร่ ไม้ผล และแปลงพืชพันธุ์ต่างๆ ตัวอ่อนและตัวเต็มวัย ไม่ทำลายพืชนับเป็นแมลงศัตรูธรรมชาติที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์เพื่อควบคุมแมลงศัตรูพืชโดยชีววิธีในสภาพไรได้

การนำไปใช้ควบคุมศัตรูพืช

1. สำรองการระบาดของศัตรูพืชในแปลงอย่างสม่ำเสมอทุกสัปดาห์
2. กรณีสำรวจพบศัตรูพืชปริมาณน้อย ควรปล่อยแมลงข้างปีกใสปริมาณ อัตรา 200-500 ตัว/ไร่ ควรปล่อยทุก 10 หรือ 14 วัน ขึ้นอยู่กับความหนาแน่นของศัตรูพืช
3. กรณีสำรวจพบศัตรูพืชในปริมาณสูง ปล่อยตัวอ่อนแมลงข้างปีกใส อัตรา 2,000-5,000 ตัว/ไร่ ควรปล่อยทุก 10 หรือ 14 วัน
4. ควรปล่อยแมลงข้างปีกใส ในช่วงเวลาเช้าหรือเย็น และหลีกเลี่ยงการใช้สารเคมีกำจัดแมลง

อาการผิดปกติของพืชที่เกิดจากการขาดธาตุอาหาร

Fe
Iron

ใบอ่อนเหลือง เส้นใบเขียว
หรือเหลืองซีดทั้งหมด

Brian E. Whipker

Ca
Calcium

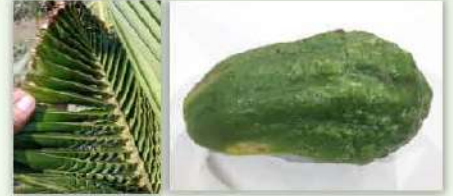
ยอดไม้คลี บิดเบี้ยวคล้ายถ้วย
ผลแตก ยุบเน่า

Brian E. Whipker

B
Boron

ยอดม้วน ย่น โหน่ ลำต้นแตกเปราะ
ไส้กลาง ผลบิดเบี้ยว

Zn
Zinc

ยอดเหลืองซีด เส้นใบเขียว
เล็กแคบ ข้อย่น

S
Sulphur

ใบอ่อนหรือ
ยอดเหลือง

Forensic Floriculture

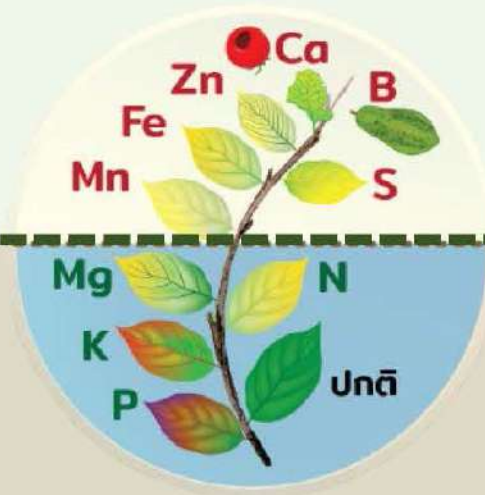
Mn
Manganese

ใบอ่อนเหลืองซีด เส้นใบเขียว
คล้าย Fe และ Zn แต่ไม่ชัดเจน

Forensic Floriculture

ใบบนหรือยอด และผล

Mg
Magnesium

ใบล่างระหว่างเส้นใบเหลืองซีด
เส้นใบเขียว

N
Nitrogen

ใบล่างเขียวซีดหรือเหลือง
เริ่มจากปลายใบ

R.J. Reynolds Tobacco Company

ใบล่างหรือใบแก่

P
Phosphorus

ใบล่างเขียวเข้มหรือม่วงแดง
ใบห่อม้วนขึ้นคล้ายถ้วย

Rienschel HL

K
Potassium

ขอบใบล่างเหลือง
แห้งเป็นสีน้ำตาลไหม้
จากปลายใบ

Daren Mueller

- ธาตุอาหารหลัก (N P K)
- ธาตุอาหารรอง (Ca Mg S)
- ธาตุอาหารเสริม (Zn Fe B Mn Mo Cu Cl)

Download
แผ่นพับการวินิจฉัยอาการผิดปกติ
ของพืชที่เกิดจากธาตุอาหาร

ข้อมูลจาก กรมวิชาการเกษตร
เรียงเรียงโดย กลุ่มส่งเสริมการวินิจฉัยศัตรูพืช
กองส่งเสริมการอารักขาพืชและจัดการดินปุ๋ย
กรมส่งเสริมการเกษตร

วิธีการสลับยา เพื่อ ป้องกันการดื้อยา

ข้อมูล : กรมวิชาการเกษตร / KASET GO

เรียบเรียง : กลุ่มส่งเสริมการจัดการสารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืช
กองส่งเสริมการอารักขาพืชและจัดการดินปุ๋ย

- ไม่ใช่สารป้องกันกำจัดศัตรูพืชชนิดเดิมหรืออยู่ในกลุ่มเดียวกันเป็นเวลานาน
- เมื่อเลือกซื้อสารให้เลือกกลุ่มยาที่แตกต่างกัน เพื่อที่จะผสมหรือสลับยากันได้ โดยดูได้จากฉลากของยา
- มีการเก็บประวัติการใช้สารกำจัดโรค เพื่อป้องกันการใช้ซ้ำ
- ใช้สารกำจัดโรคอย่างถูกวิธีและมีปริมาณที่เหมาะสม โดยใช้ตามวิธีและปริมาณที่ฉลากกำกับ
- ตรวจสอบอุปกรณ์ที่ใช้ฉีดพ่น รู้แหล่งที่มาของสารกำจัดโรคหรือแหล่งที่มาที่เชื่อถือได้ เพื่อแน่ใจว่าไม่มีการปลอมปน หรือมีตัวยาน้อยลงไป
- หากผสมสารกำจัดโรค 2 ชนิดเข้าด้วยกัน ต้องตรวจสอบก่อนว่าสามารถผสมกันได้หรือไม่โดยที่ไม่ลดปริมาณยาแต่ละชนิดลงไป เพราะยาจะออกฤทธิ์คนละที่กัน

ตัวอย่างการสลับ กลุ่มการใช้สาร

การป้องกันกำจัดโรคแอนแทรคโนสในมะม่วง สามารถใช้สารกำจัดโรคประเภทดูดซึมและสัมผัสสลับคู่กันได้ โดยใช้คาร์เบนดาซิม (CARBENDAZIM) ในช่วงฤดูฝนหรือช่วงที่อาการของโรครุนแรง แต่ในช่วงที่อาการของโรคไม่รุนแรงควรสลับมาใช้ประเภทสัมผัส เช่น แมนโคเซล (MANCOZEB) และ แคปแทน (CAPTAN)

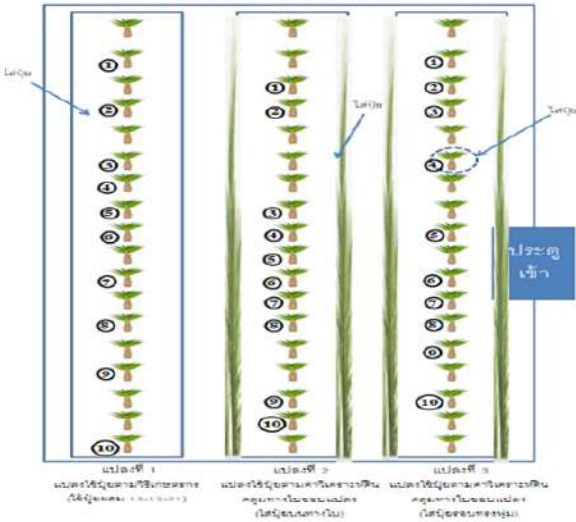

แปลงเรียนรู้ การใช้เทคโนโลยีด้านการจัดการดินปุ๋ยในปาล์มน้ำมัน

ของศูนย์จัดการดินปุ๋ยชุมชนตำบลละหาร อำเภอยี่งอ จังหวัดนราธิวาส

แปลงพื้นที่แบบการวิจัยภาคควมรู้เกษตรกรปาล์ม

ศูนย์จัดการดินปุ๋ยชุมชนตำบลละหาร ได้มีการนำร่องเกษตรกรแม่นยำ การจัดการสวนปาล์มน้ำมันที่เหมาะสมในแปลงใหญ่ปาล์มน้ำมัน จัดทำแปลงเรียนรู้โดยการวิเคราะห์ดิน เปรียบเทียบการใส่ปุ๋ยตาม ค่าวิเคราะห์ดินและการใส่ปุ๋ยวิธีเกษตรกร โดยใส่ปุ๋ยทุกวิธีหลัก 4 ทุก คือ ทุกสูตร ทุกอัตรา ทุกเวลา และทุกวิธี เป็นการทดลองที่ทำให้สมาชิก ได้เห็นตัวอย่างที่เกิดขึ้นจริง สามารถต่อยอดการใช้เทคโนโลยี ด้านการผลิตปาล์มน้ำมันสู่สมาชิก

แบ่งแปลงการเรียนรู้ 3 แปลง

1. แปลงเรียนรู้ ปาล์มน้ำมัน อายุ 15 ปี
2. เก็บตัวอย่างดินเพื่อหาปริมาณธาตุอาหาร ทั้ง 3 แปลง มีค่า N = ต่ำ P = ต่ำ K= ต่ำ และ pH = 5.0
3. วิธีการใส่ปุ๋ย

แปลงเรียนรู้ที่ 1 ใส่ปุ๋ยตามวิธีเกษตรกร ใส่ปุ๋ยผสม 13-13-21 อัตรา 4 กิโลกรัมต่อต้นต่อปี (แบ่งใส่ 2 ครั้ง ครั้งละ 2 กิโลกรัม)

แปลงเรียนรู้ที่ 2 ใส่ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน โดยคลุมทางใบใส่ปุ๋ยบนทางใบ (แบ่งใส่ 2 ครั้ง)

- ใส่ปุ๋ย 46 - 0 - 0 อัตรา 2.3 กิโลกรัมต่อต้นต่อปี
- ใส่ปุ๋ย 18 - 46 - 0 อัตรา 2 กิโลกรัมต่อต้นต่อปี
- ใส่ปุ๋ย 0 - 0 - 60 อัตรา 2.4 กิโลกรัมต่อต้นต่อปี
- ใส่คิซอร์โร อัตรา 800 กรัมต่อต้นต่อปี
- ใส่ไบรอน อัตรา 200 กรัมต่อต้นต่อปี

แปลงเรียนรู้ที่ 3 ใส่ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน

โดยคลุมทางใบใส่ปุ๋ยรอบทรงพุ่ม ใส่ปุ๋ยเหมือนแปลงเรียนรู้ที่ 2

ทุกสูตร

ทุกอัตรา

ทุกเวลา

ใส่ปุ๋ย

ทุกวิธี

จากการทำแปลงเรียนรู้ พบว่า การใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน โดยใช้ทางใบ คลุมร่องแปลงเป็นวิธีที่เหมาะสมต่อการ เจริญเติบโตของปาล์มน้ำมัน อายุ 15 ปี ดินมีความชื้น และร่วนซุย พบรากปาล์มน้ำมัน เจริญเพิ่มมากขึ้นทำให้ต้นปาล์มน้ำมันสามารถ นำธาตุอาหารไปใช้ได้ดีขึ้น ให้ผลผลิตสูงสุดเฉลี่ย ทะลายละ 7.9 ทะลายต่อต้นต่อเดือน น้ำหนักเฉลี่ย 85 กิโลกรัม ต่อทะลาย และน้ำหนักทะลายเฉลี่ย 72.28 กิโลกรัมต่อต้นต่อเดือน เมื่อเทียบกับแปลง ตามวิธีเกษตรกร